

nelze dále vytýkati nalézacímu soudu, že neprovedl nabídnuté důkazy (§ 281, čís. 4 tr. ř.) o tvrzených názorech užšího společenského kruhu soukromého žalobce, neboť podle uvedených právních hledisek je patrné, že jejich neprovedením nebyla obžaloba zkrácena (§ 281, poslední odst. tr. ř.). Byla proto zmateční stížnost zamítnuta jako neodůvodněná podle § 5, odst. 2 zákona čís. 3/1878 ř. z. ve znění zákona čís. 56/1935 Sb. z. a n. již v neveřejném zasedání.

### Čís. 5987.

**Paragraf 16, odst. 1 zákona o ochraně cti stanoví přesnou věkovou hranici podle let. Osoby mladší osmnácti let nejsou oprávněny vykonávat samostatně žalobní právo podle tohoto zákona, třebas byly jinak rozumově vyspělé.**

(Rozh. ze dne 5. října 1937, Zm I 826/37.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem:

Rozsudkem okresního soudu v B. ze dne 21. ledna 1937 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Ch. ze dne 6. března 1937 porušen byl zákon v ustanovení § 16, odst. 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. Oba rozsudky se jako zmatečné zrušují v celém rozsahu a obžalovaná A. se podle § 259, čís. 1 tr. ř. osvobozuje od obžaloby vznesené na ni M. pro přestupek podle § 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., jehož se prý dopustila tím, že dne 1. srpna 1936 v B. výrokem: »Sie sei eine feine Dame«, proneseným v ironickém tónu, tedy vydáváním v posměch, soukromé žalobkyni na cti ublížila.

### D ů v o d y:

M., advokátní úřednice v B., narozená dne 14. listopadu 1919, podala dne 6. srpna 1936 u okresního soudu v B. soukromou žalobu na A., soukromnici v S., pro přestupek proti bezpečnosti cti podle zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n., spáchaný dne 1. srpna 1935 v B. slovy: »Ach so, die Exekution ist von der feinen Dame hier«. Po provedeném řízení byla obžalovaná A. k návrhu soukromé žalobkyně, zastoupené právně Dr. S., advokátem v B., rozsudkem okresního soudu v B. ze dne 21. ledna 1937 uznána vinnou přestupkem podle § 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., spáchaným v podstatě zažalovaným výrokem, a odsouzena za to podle citovaného místa zákona.

Odvolání obžalované z výroku o vině bylo rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Ch. ze dne 6. března 1937 zamítnuto jako neodůvodněné.

Obžalovaná uplatňovala v provedení odvolání především nedostatek aktivní legitimace soukromé žalobkyně, ježto tato nedosáhla ještě věku 18 let a důsledkem toho nebyla podle § 16 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

oprávněna vykonávati sama žalobní právo. Krajský jako odvolací soud vzal sice za zjištěno, že soukromá žalobkyně není ještě 18 let stará, a vyslovil názor, že podle § 16 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. mělo její žalobní právo býti vykonáno jejím zákonným zástupcem, přes to však neshledal námitku nedostatku aktivní legitimace soukromé žalobkyně oprávněnou, ježto podle jeho názoru ustanovení § 16, odst. 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. nemá býti tak přísně vykládáno, že osobě pod 18 let nepřísluší za žádných okolností právo podati vlastním jménem žalobu na základě zákona o ochraně cti, že spíše je pouze směrodatné, zda v konkrétním případě má dotčená osoba faktickou schopnost toto právo vykonávati. Důsledkem toho bylo by podle názoru odvolacího soudu, projeveného v jeho rozsudku, přiznati právo k podání žaloby i nezletilé osobě (zřejmě pod 18 let), jen když její rozum je tak daleko vyvinut, že jí lze bez obav výkon tohoto práva svěřiti. Řídě se těmito úvahami, dospěl odvolací soud k závěru, že M. přes to, že jí nebylo ještě 18 let, byla v souzeném případě oprávněna samostatně jako soukromá žalobkyně vystupovati a že tudíž po zákonu vyžadovaná obžaloba neschází.

Tento názor krajského soudu jako soudu odvolacího je však nesprávný a výklad, jaký tento soud dává ustanovení § 16, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., je právně pochybený. Znění § 16, odst. 1 cit. zák. je zcela jasné. Toto místo zákona dává zcela přesný předpis o výkonu žalobního práva osobou nezletilou a stanoví, že za osoby mladší než 18 let vykonává právo k žalobě jejich zákonný zástupce; z tohoto znění zákona plyne zcela nepochybně, že osoba mladší než 18 let nemůže sama soukromou žalobu pro trestný čin podle zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. podati, nýbrž že toto právo může za ni vykonávati jen její zákonný zástupce.

Správnosti tohoto názoru nasvědčuje nejen hned druhá věta odst. 1 § 16 cit. zák., podle níž v případě, když zákonného zástupce není, nebo za ostatních tam uvedených předpokladů příslušný trestní soud první stolice na žádost napadené osoby musí ustanoviti zástupce ad hoc, který je pak (roz. výlučně) povolán, vykonávati za ni právo k žalobě, nýbrž zejména i obsah důvodové zprávy (tisk 830 poslanecké sněmovny z roku 1930). Důvodová zpráva poukazuje totiž na str. 27 a 28 k tomu, že soukromá žaloba je oprávnění rázu vysoce osobního a že tu proto nelze beze všeho užití zásad občanského práva o zákonném zastoupení, že spíše nutno pokládati za rozhodné, má-li oprávněný faktickou způsobilost vykonávati své právo, že proto právo k podání soukromé žaloby pro trestný čin proti bezpečnosti cti nelze odpírati nezletilému rozumově tak vyvinutému, že mu výkon těchto práv lze bez obavy svěřiti, a že tu osnova ve shodě s některými novějšími trestními zákony i osnovami pokládá za rozhodné dosažení roku osmnáctého. Z toho vysvítá, že pro zákonodárce byla ovšem rozhodující otázka, do jaké míry dovoluje rozumový vývoj nezletilého, aby mu mohlo býti svěřeno udělené právo, leč z toho také vyplývá neméně zjevně, že zákonodárce neponechal řešení této otázky pro každý jednotlivý případ zkoumání a uvažování soudu, což by skutečně mělo v zápětí povážlivou újmu na právní jistotě v příčině aktivní legitimace k žalobě, nýbrž že tuto otázku sám řešil

v tom smyslu, že zmíněný vývoj a v souvislosti s tím způsobilost k samostatnému vykonávání stíhacího práva v případech trestných činů proti bezpečnosti cti předpokládá jen u osob starších než 18 let.

Zvláště jasně dokazuje správnost uvedeného názoru další místo důvodové zprávy, kde se praví, že, když by nezletilý za trvání trestního řízení dosáhl osmnáctého roku, jest oprávněn žalobní právo o d t é t o d o b y samostatně vykonávat.

Vše to poukazuje nepochybně k tomu, že zákon č. 108/1933 Sb. z. a n. stanoví v § 16, odst. 1, přesnou hranici věku podle let, tak že nelze z něho žádným způsobem dovoditi názor odvolacím soudem v jeho rozsudku zastávaný, jako by soud mohl v konkrétním případě, nehledě k věku soukromého žalobce, přiznati mu podle vyvinutého rozumu samostatný výkon žalobního práva i tehdy, když žalobce ještě nedosáhl 18. roku svého věku.

Jelikož M. ani v době podání soukromé žaloby, ani za celého řízení až do pravoplatného skončení trestní věci a zejména ani v době podání konečného návrhu na potrestání A. nedosáhla osmnáctého roku svého věku, nebyla, jak právě dovozeno, podle § 16, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. oprávněna vykonávat samostatně žalobní právo.

Porušily proto jak okresní soud v B. tím, že rozsudkem ze dne 21. ledna 1937 uznal k návrhu soukromé žalobkyně M., které samostatné vykonávání práva žalobního nepřislušelo, A. vinnou přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., a krajský jako odvolací soud tím, že přes to odvolání obžalované rozsudkem ze dne 6. března 1937 nevyhověl a rozsudek okresního soudu v B. ve výroku o vině potvrdil, zákon v ustanovení § 16, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. a zatížily své rozsudky zmatkem podle § 281, č. 9 c) tr. ř.

Jelikož jde o rozsudky odsuzující, utrpěla obžalovaná postupem obou soudů, porušujícím zákon, zřejmou újmu, kterou lze odčinit pouze zmatečnými stížnostmi na záštitu zákona, které bylo proto podle §§ 33, 292 a 479 tr. ř. vyhověno.

Podotknuto budiž jen ještě, že na správnosti toho, co uvedeno, nemění nic okolnost, že M. st. jakožto poručnice a tím zákonný zástupce napadené M. ml. podala dne 30. ledna 1937 hledíc právě k ustanovení § 16, odst. 1 zákona o ochraně cti návrh na stíhání A. pro stejný trestný čin, neboť stalo se tak v době, kdy již soud první stolice vynesl rozsudek k žalobě samostatně vznesené neoprávněnou M. ml.

Došlo-li ovšem nyní k zproštění obžalované jediné proto, že se nedostávalo návrhu účastníkovy po zákonu požadovaného, bude podle § 363, č. 2 tr. ř. na nalézacím soudu, aby pokračoval v trestním řízení proti A. k návrhu M. st. jakožto zákonného zástupce napadené M. ml., při čemž bude ovšem třeba, aby nalézací soud zkoumal předpoklad výtčený první větou 4. odstavce § 16 zákona o ochraně cti.

#### Čís. 5988.

**Ke vzájemnému poměru činností uvedených v odst. 1 až 3 § 6, č. 2 zákona na ochranu republiky s hlediska možnosti souběhu.**

**V poměru subsidiarity ke skutkové podstatě zločinu vojenské zrady spáchané vyzvídáním podle § 6, č. 2, odst. 2 zákona na ochranu repub-**